

УДК 35.08:352.075

DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V50(2025)-08

Дробот І. О., доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного врядування, Інститут адміністрування, державного управління та професійного розвитку Національного університету «Львівська політехніка», м. Львів, Україна

ORCID ID: 0000-0002-4922-8968

e-mail: ihor.o.drobot@lpnu.ua

Бондарук С. В., аспірант кафедри публічного врядування, Інститут адміністрування, державного управління та професійного розвитку Національного університету «Львівська політехніка», м. Львів, Україна

ORCID ID: 0009-0003-8077-5606

e-mail: serhii.v.bondaruk@lpnu.ua

Виборність як механізм реалізації кадрової політики в органах місцевого самоврядування

Анотація. У статті досліджено виборність як механізм реалізації кадрової політики в органах місцевого самоврядування, зокрема її вплив на ефективність управління територіальними громадами. Проаналізовано нормативно-правове забезпечення виборності, зокрема Конституцію України, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» та Закон України «Про місцеві вибори». Визначено ключові переваги виборного механізму, серед яких демократичність, відкритість, підзвітність перед громадою та забезпечення управлінського потенціалу на місцевому рівні. У статті розглянуто основні виклики виборності кадрової політики в органах місцевого самоврядування, серед яких політизація виборів, популізм, плинність управлінських кадрів, низький професійний рівень посадових осіб місцевого самоврядування, недосконалість механізмів громадського контролю. Графічно наведено схему реалізації виборності як механізму реалізації кадрової політики в органах місцевого самоврядування. Обґрунтовано необхідність вдосконалення виборного механізму через запровадження чітких критеріїв оцінювання кандидатів, посилення професійних вимог до виборних посадових осіб, впровадження ефективних механізмів підзвітності та громадського контролю. Обґрунтовано, що процес вдосконалення виборності як механізму кадрової політики сприятиме зміцненню системи місцевого самоврядування, підвищенню довіри громадян до нього, забезпечить ефективне управління територіальними громадами. Подальші дослідження означеної теми передбачають вивчення, аналіз та узагальнення міжнародного досвіду виборності у місцевому самоврядуванні, розробку стратегій підвищення прозорості виборчого процесу та оцінку впливу виборного механізму на якість управлінських рішень в органах місцевого самоврядування.

Ключові слова: виборність; кадрова політика; місцеве самоврядування; професійна компетентність; громадський контроль; нормативно-правове забезпечення.

Drobot Ihor, Doctor of Science in Public Administration, Professor, Professor of the Department of Public Governance, Institute of Administration, State Management and Professional Development of the Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine

Bondaruk Serhii, graduate student of the Department of Public Governance, Institute of Administration, State Management and Professional Development of the Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine

Electability as a Mechanism for Implementing Personnel Policy in Local Self-Government Bodies

Abstract. Introduction. The principle of electability in personnel policy is one of the key mechanisms that ensures the democratic nature of local self-government bodies (LSGBs). It enables citizens to influence the formation of local government institutions directly, thereby ensuring transparency, accountability and responsiveness to public needs. However, despite its advantages, the electability mechanism faces significant challenges, including the politicization of the electoral process, a lack of professional qualifications among elected officials and insufficient public oversight. These issues impact the efficiency and stability of municipal governance, emphasizing the necessity of researching ways to enhance the electability mechanism within LSGBs.

Purpose. This study aims to analyse the use of electability as a mechanism for implementing personnel policy in local self-government bodies (LSGBs), evaluating its impact on the efficiency of local governance. Particular attention is given to the advantages and disadvantages of the electoral approach in staffing local self-government institutions, the legal framework governing the process, and the role of electability in enhancing accountability. The study also seeks to identify the factors that influence the effectiveness of elected officials, and to develop recommendations for improving the electoral personnel selection process in LSGBs.

Results. The study examines the legislative framework governing electability in LSGBs, including the Constitution of Ukraine, the Law on Local Self-Government in Ukraine, and the Law on Local Elections. The analysis identifies the electability

¹Стаття надійшла до редакції: 17.04.2025

Received: 17 April 2025

mechanism's key benefits, such as increased citizen participation in governance, greater transparency, and opportunities for leadership renewal. However, the analysis also reveals several challenges, including the risk of political populism, the low professional competence of some elected officials, and the limited mechanisms available to evaluate their performance. The study therefore highlights the need to introduce competency-based assessment criteria for candidates, to strengthen professional requirements for elected positions and to implement systematic public monitoring mechanisms.

Conclusions. *Electability as a mechanism of personnel policy in LSGBs plays a crucial role in shaping local governance, ensuring its democratic legitimacy and responsiveness to public demands. However, the effectiveness of this mechanism hinges on the quality of electoral processes and legal regulations, as well as the professional capacity of elected officials. To enhance the role of electability in municipal personnel policy, transparency in candidate selection must be increased, public oversight strengthened, and professional qualification standards introduced. Future research should focus on international best practice in electability within local governance, mechanisms for evaluating the effectiveness of elected officials and potential reforms to stabilise and improve the efficiency of local government leadership. The findings of this study can inform the development of policy recommendations to improve personnel management systems in LSGBs and strengthen democratic governance at the local level.*

Keywords: *electability; personnel policy; local self-government; professional competence; public control; regulatory and legal framework.*

JEL Classification: H70; J45; D73; M51.

Постановка проблеми. Виборність як механізм реалізації кадрової політики в органах місцевого самоврядування (ОМС) є ключовим інструментом демократичного управління, що забезпечує громадянам можливість безпосереднього впливу на формування представницьких органів управління на місцевому рівні та побічного впливу на діяльність місцевих органів виконавчої влади. Водночас існує низка викликів, які ставлять під сумнів ефективність виборного механізму в кадровій політиці ОМС. Попри те, що виборність є основним принципом місцевого самоврядування, її реалізація, на думку науковців, політиків та практиків, доволі часто супроводжується проблемами політизації процесу, недостатньої кваліфікації кандидатів, недосконалістю механізмів підзвітності виборних посадових осіб.

З огляду на це, в сучасних умовах державотворення виборчий механізм в ОМС потребує удосконалення в частині нових підходів до відбору кандидатів, підвищення прозорості виборчих процесів, зміцнення підзвітності посадових осіб перед громадою та інших додаткових організаційно-правових заходів. Важливим аспектом в організації виборів до ОМС є пошук балансу між політичними інтересами та професійними вимогами до виборних посад. Відсутність чітких критеріїв оцінки ефективності обраних осіб та слабкий контроль за виконанням передвиборчих програм створюють ризики неефективного управління територіальними громадами.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю вивчення, аналізу й узагальнення виборності як механізму реалізації кадрової політики в ОМС, оцінки його ефективності та розробки рекомендацій щодо вдосконалення виборних процедур. Комплексний підхід до вивчення цієї проблеми дозволить забезпечити професійність, прозорість і відповідальність виборних посадових осіб, що, на нашу думку, сприятиме зміцненню місцевого самоврядування в цілому та підвищенню довіри громадян до ОМС зокрема.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В українській науковій літературі дослідження питання

виборності в органах місцевого самоврядування є доволі поверховими. Увага науковців здебільшого зосереджується на загальних аспектах кадрової політики та управління персоналом у місцевих органах виконавчої влади. Слід зазначити, що дефініція «виборність» в органах державної влади розглядається переважно в працях правового спрямування. У галузі науки «Державне управління» цей напрям досліджень висвітлений недостатньо.

Зокрема, І. Панкевич [9] у статті «Традиція виборності влади в Україні: категоріально-поняттєвий апарат дослідження» аналізує становлення та сучасний стан традиції виборності влади в Україні, розглядаючи основні поняття та категорії, пов'язані з виборністю в органах державної влади. У статті «Конституційно-правове регулювання і розвиток виборчого права України» К. Бабенко [1] досліджує виборче право як обов'язкову передумову та визначальну ознаку демократичної правової держави, підкреслюючи роль виборності у формуванні представницьких органів публічної влади. В. Нестерович [8] у праці «Поняття, види та система виборчих органів» розглядає поняття виборчих органів, їх види та систему, що безпосередньо стосується теми виборності в органах державної влади.

Втім, варто зазначити, що у дослідженні Р. Думіна [4, с. 59] «Механізм формування кадрового потенціалу органів місцевого самоврядування: суть та чинники» розглядається механізм формування кадрового потенціалу органів місцевого самоврядування, однак без акцентування уваги на виборних процедурах. Авторка Т. Ілюшина [5, с. 65] у статті «Сучасні проблеми в сфері політики кадрового забезпечення органів місцевого самоврядування в Україні», аналізуючи сучасні проблеми кадрової політики та управління персоналом, також не приділяє достатньої уваги виборності як інструменту кадрової політики.

Зважаючи на це, виникає потреба в більш детальних дослідженнях ролі виборних процесів у формуванні та реалізації кадрової політики в органах місцевого самоврядування України.

Формулювання цілей дослідження. Метою цього дослідження є вивчення, аналіз та обґрунтування

виборності як механізму реалізації кадрової політики в органах місцевого самоврядування (ОМС), а також визначення її впливу на ефективність управління територіальними громадами. Особлива увага приділяється правовим аспектам виборності, її ролі у формуванні інституту кваліфікованих посадових осіб ОМС та забезпеченні їхньої звітності перед громадою.

Дослідження має на меті виявити переваги та недоліки застосування принципу виборності в кадровій політиці ОМС, проаналізувати діючі механізми громадського контролю, а також оцінити рівень професійної компетентності виборних посадових осіб.

На основі отриманих результатів передбачається сформулювати рекомендації щодо вдосконалення виборного механізму в кадровій політиці органів місцевого самоврядування, зокрема шляхом посилення професійних вимог до кандидатів, підвищення прозорості виборчих процесів, упровадження ефективних механізмів громадського моніторингу та оцінювання діяльності виборних осіб.

Запропоновані заходи сприятимуть підвищенню ефективності управління територіальними громадами, зміцненню демократичних засад місцевого самоврядування та зростанню довіри громадян до органів управління на місцевому рівні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Варто зазначити, що фундаментальним принципом організації та функціонування органів місцевого самоврядування в Україні має слугувати виборність, яка гарантує реалізацію права територіальних громад самостійно обирати свої представницькі органи та посадових осіб і безпосередньо впливати на управління місцевими справами.

В умовах сучасного державотворення процес реалізації виборності в ОМС України регулюється Конституцією України [7], Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» [10] та Законом України «Про місцеві вибори» [11]. Виборність, відповідно до положень Конституції та законів України, поширюється на такі ключові посади:

- Голова громади (міський, селищний, сільський голова) – обирається безпосередньо жителями громади на основі загального голосування;
- Депутати місцевих рад – представляють інтереси громадян і беруть участь у прийнятті рішень, зокрема з кадрових питань виконавчих органів.

Разом з тим, окремі посадові особи (керівники виконавчих органів та старости) призначаються місцевими радами або головою громади, що свідчить про комбіновану систему кадрової політики в ОМС.

Відповідно до Конституції України [7], депутати сільських, селищних, міських, районних та обласних рад обираються на п'ятирічний строк. Це положення закріплює періодичність і легітимність виборів до органів місцевого самоврядування, забезпечуючи регулярне оновлення представницьких органів та

підзвітність обраних посадових осіб перед громадою [2].

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [10] визначає, що представницький орган місцевого самоврядування – це виборний орган (рада), який складається з депутатів і наділяється правом представляти інтереси територіальної громади та приймати від її імені рішення. Цей закон також підкреслює, що виборність є одним із основних принципів місцевого самоврядування, забезпечуючи демократичність і прозорість у формуванні органів влади на місцях.

Крім того, Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» [12] регулює питання, пов'язані з виборними посадами в цих органах. Зокрема, він визначає правовий статус виборних посадових осіб, порядок їх обрання та повноваження, що сприяє чіткому розмежуванню відповідальності та функцій між рівнями місцевого самоврядування.

Таким чином, принцип виборності в органах місцевого самоврядування України закріплений на конституційному та законодавчому рівнях, що забезпечує реалізацію права громадян на участь в управлінні місцевими справами та сприяє розвитку демократичних інститутів на місцевому рівні.

З наведеного вище можна стверджувати, що виборність посад є одним із ключових механізмів реалізації кадрової політики в органах місцевого самоврядування. Зазначений механізм дозволяє громадянам безпосередньо впливати на кадровий склад представницьких і виконавчих органів місцевого самоврядування, сприяючи відкритості та прозорості управлінських процесів.

Основними перевагами виборності як механізму кадрового забезпечення є:

- прямий вплив громадян на кадрове забезпечення органів управління, що сприяє підвищенню довіри до місцевого самоврядування;
 - підзвітність посадових осіб перед виборцями, що стимулює ефективне виконання службових обов'язків;
 - можливість кадрового оновлення, що дозволяє адаптувати управлінські процеси до сучасних викликів та потреб громади;
 - забезпечення конкуренції серед кандидатів, що сприяє залученню кваліфікованих і компетентних фахівців.
- Разом із перевагами виборність як кадровий механізм має певні виклики:
- політизація процесу обрання, що може впливати на професійний рівень кадрів;
 - популізм серед кандидатів, коли обрані особи не завжди мають достатній рівень професійної компетентності;
 - нестабільність кадрового складу, що може негативно позначатися на довгострокових управлінських проектах;

- недосконалість механізмів відкликання неефективних посадових осіб, що ускладнює відповідальність за неякісне виконання обов'язків.

Запровадження сучасних методів кадрового менеджменту та громадського контролю сприятиме підвищенню ефективності місцевого самоврядування та сталому розвитку територіальних громад.

Упровадження виборності як механізму реалізації кадрової політики у сфері місцевого самоврядування забезпечує прямий вплив громадян на кадрове

комплектування органів влади на місцях шляхом виборів, формуючи підзвітний та прозорий склад управлінських структур (рис. 1).

Для підвищення ефективності реалізації кадрової політики в органах місцевого самоврядування через виборний механізм необхідне системне вдосконалення всіх ключових ланок цього процесу – від добору кадрів до забезпечення контролю та відповідальності посадових осіб перед громадою.

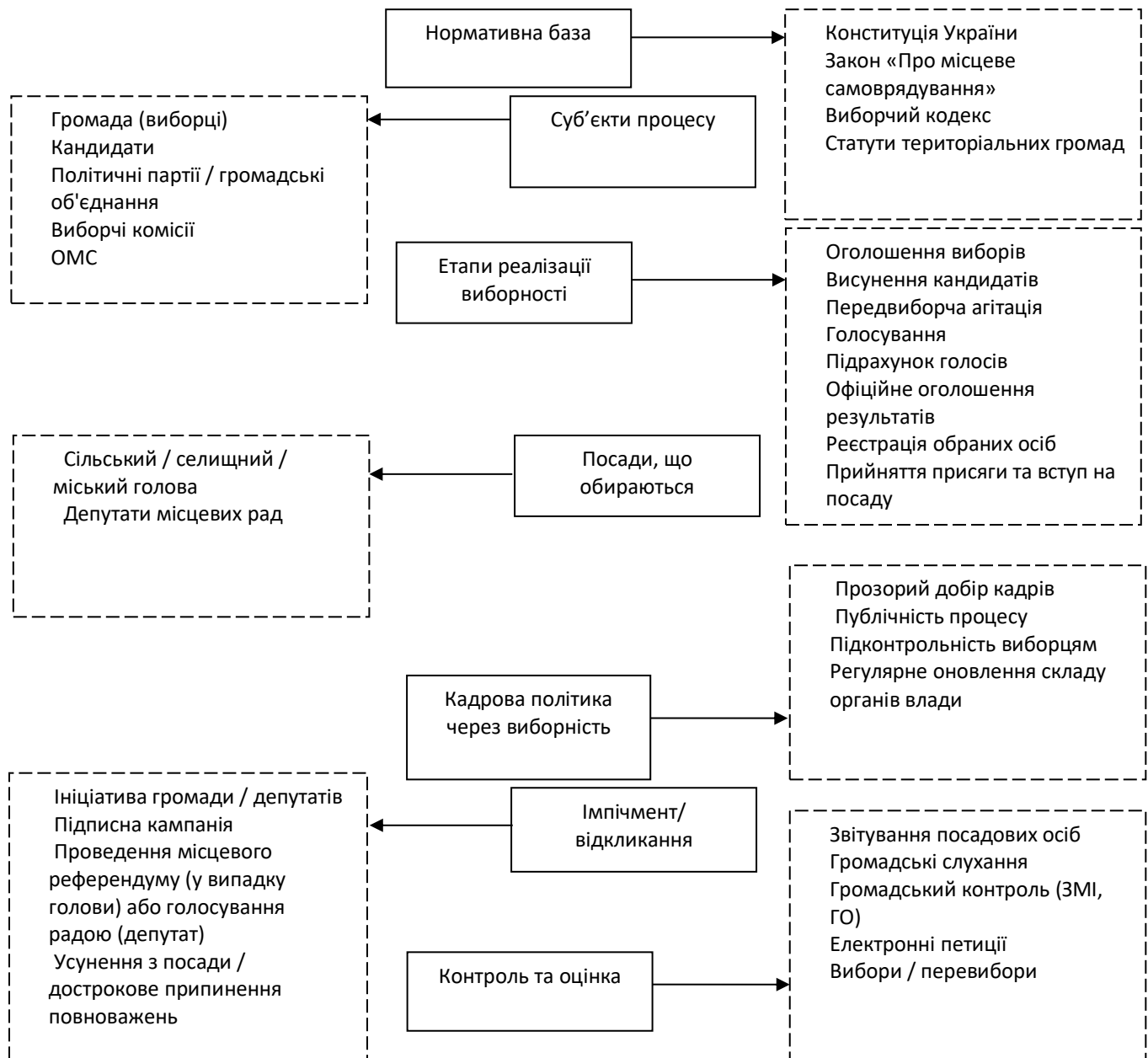

Рисунок 1 - Схема реалізації виборності як механізму реалізації кадрової політики в ОМС

Джерело: власні узагальнення

Центральним завданням має стати формування прозорої, відкритої та об'єктивної моделі добору кандидатів на виборні посади [3; 6]:

- По-перше, доцільно запровадити стандартизовані механізми незалежної оцінки кандидатів ще до початку виборчого процесу. Це можуть бути

обов'язкові кваліфікаційні іспити, оцінювання управлінських компетенцій, сертифікація професійної готовності до виконання функцій управління. Такий підхід сприятиме формуванню кваліфікованого та професійного кадрового складу місцевих рад і керівництва ОМС, а також зменшить ризики популізму.

- По-друге, необхідно інституціоналізувати механізми підзвітності посадових осіб, зокрема через регулярне оприлюднення звітів про виконання програмних зобов'язань, проведення відкритих громадських слухань, а також створення електронних інструментів моніторингу діяльності обраних представників. Це дозволить активніше залучати громадськість до контролю за ефективністю управлінських рішень.

- По-третє, варто удосконалити механізм відкликання виборних осіб, зробивши його максимально прозорим і доступним для громадян. Зокрема, слід спростити процедуру збору підписів, встановити чіткі підстави для відкликання та гарантувати юридичну обґрунтованість прийняття рішень про усунення посадових осіб, які не виконують своїх обов'язків.

Крім того, потребує розвитку інституційна база для підготовки політично грамотних управлінців. Це передбачає як підвищення освітніх і професійних вимог до кандидатів, так і розвиток системи політичної освіти – спеціалізованих навчальних програм, шкіл і тренінгів для майбутніх лідерів місцевого самоврядування.

В умовах трансформації системи державного управління та зростання ролі громадянського суспільства особливого значення набуває запровадження ефективних механізмів громадського моніторингу, які дозволяють не лише оперативно оцінювати діяльність виборних посадових осіб, а й підвищувати рівень їхньої відповідальності перед громадою. Йдеться про системну інституціалізацію механізмів зворотного зв'язку між владою та громадянами, зокрема впровадження електронних платформ для оцінювання, створення громадських наглядових рад, систем публічного рейтингу та аудиту діяльності.

Водночас важливим напрямом модернізації кадрової політики ОМС є інтеграція цифрових технологій в управлінські процеси. Це передбачає впровадження систем електронного документообігу, цифрової аналітики для прийняття управлінських рішень, інтерактивних сервісів для залучення громади до управління місцевими справами. Такий підхід дозволяє досягти не лише прозорості, а й підвищити результативність управлінських рішень:

- запровадження зазначених інновацій сприятиме трансформації виборного механізму у справді ефективний інструмент кадрової політики, який відповідатиме принципам доброго врядування, європейським стандартам і суспільним очікуванням;

- виборність як кадровий механізм в ОМС є фундаментальною складовою демократичного управління, що реалізує базові принципи – підзвітність, прозорість та участь громадян у формуванні влади. Проте ефективність цього механізму безпосередньо залежить від професіоналізму кандидатів, чесності й відкритості виборчих процедур, а також наявності дієвих інструментів контролю за виконанням посадових обов'язків;

- для підвищення результативності кадрової політики в місцевому самоврядуванні доцільно впроваджувати додаткові форми оцінки кандидатів на етапі передвиборчої кампанії, розвивати систему безперервного громадського контролю та створювати програми підвищення кваліфікації виборних посадових осіб. Такі заходи сприятимуть зміцненню управлінського потенціалу органів місцевої влади та підвищенню довіри громади до обраних представників.

Висновки. Результати дослідження засвідчують, що виборність є ключовим механізмом реалізації кадрової політики в органах місцевого самоврядування, який відіграє важливу роль у формуванні якісного кадрового потенціалу органів місцевої влади. Ефективність цього механізму безпосередньо залежить від рівня правового регулювання, прозорості виборчого процесу та професійної підготовки обраних посадових осіб.

Попри наявні позитивні аспекти виборності, дослідження виявило низку актуальних викликів, серед яких слід відзначити: політизацію виборів, що впливає на об'єктивність кадрових рішень; недостатній рівень професійної компетентності кандидатів; недосконалість механізмів громадського контролю та процедур відкликання виборних посадових осіб.

Важливим напрямом удосконалення кадрової політики в органах місцевого самоврядування, на нашу думку, має стати впровадження більш чітких критеріїв оцінки кандидатів, підвищення професійних вимог до претендентів на виборні посади, а також розвиток системи підзвітності та громадського моніторингу діяльності посадових осіб.

Перспективи подальших досліджень полягають у глибшому вивченні впливу виборності на ефективність кадрового менеджменту в органах місцевого самоврядування, розробці моделей оцінювання діяльності виборних посадових осіб, а також удосконаленні нормативно-правового регулювання кадрової політики в ОМС. Окрему увагу варто приділити аналізу міжнародного досвіду у сфері виборності органів місцевого управління та можливості його адаптації до українських реалій.

Запровадження комплексних реформ у виборчому процесі сприятиме підвищенню ефективності управління територіальними громадами та посиленню демократичних перетворень на місцевому рівні.

Література:

1. Бабенко К. А. Конституційно-правове регулювання і розвиток виборчого права України. *Шостий апеляційний адміністративний суд*. URL: <https://6aas.gov.ua/ua/proekty/articles/b/439-konstitutsijno-pravove-regulyuvannya-i-rozvitok-viborchogo-prava-ukrajini.html>.
2. Вибори до органів місцевого самоврядування. *Конституційний Суд України*. URL: <https://ccu.gov.ua/storinka-knygy/73-vybory-do-organiv-miscevogo-samovryaduvannya>.
3. Голик Ю. Зміст принципу підзвітності та відповідальності органів місцевого самоврядування: зарубіжний досвід. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. 2024. №1. С. 41-47. DOI: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2022-5-41-47>.
4. Думін Р. Механізм формування кадрового потенціалу органів місцевого самоврядування: суть та чинники. *Аграрна економіка*. 2024. Т. 17, №2. С. 54-63. DOI: <https://doi.org/10.31734/agrarecon2024.02.054>.
5. Ілюшина Т. В. Сучасні проблеми в сфері політики кадрового забезпечення органів місцевого самоврядування в Україні. *Закарпатські правові читання* : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених та студентів (м. Ужгород, 25-27 квіт. 2014 р.) / за заг. ред. В. І. Смоланки, М. В. Оніщука, Я. В. Лазура, О. Я. Рогача, І. М. Полюжина. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2014. Т. 1. С. 162-167. URL: <https://surl.gd/zsxrob>.
6. Ковязін А. В. Кадрова політика в органах державної влади та місцевого самоврядування. *Публічне управління і адміністрування: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку* : матеріали III Всеукр. студент. наук.-практ. конф. (Одеса, 21 трав. 2020 р.). Одеса : Одеський нац. політехн. ун-т, 2020. С. 41-42. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/15944/3/20200521_konf_P041-042.pdf.
7. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР ; станом на 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text>.
8. Нестерович В. Поняття, види та система виборчих органів. *Публічне право*. 2018. №3(31). С. 69-77. URL: <https://www.publichnepravo.com.ua/files/31/8.pdf>.
9. Панкевич І. М. Традиція виборності влади в Україні: категоріально-поняттєвий апарат дослідження. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2015. №825. С. 262-268. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/jun/4913/pankevych.pdf>.
10. Про місцеве самоврядування в Україні : Закони України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР.; станом на 5 березн. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
11. Про місцеві вибори : Закони України від 14.07.2015 р. № 595-VIII; станом на 10 лютого 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-19#Text>.
12. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 7.06.2001 р. №2493-III; станом на 1 серпн. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text>.

References:

1. Babenko, K. A. (n.d.). Constitutional and legal regulation and development of electoral law in Ukraine. *Sixth Administrative Court of Appeal*. <https://6aas.gov.ua/ua/proekty/articles/b/439-konstitutsijno-pravove-regulyuvannya-i-rozvitok-viborchogo-prava-ukrajini.html>.
2. Constitutional Court of Ukraine. (n.d.). *Elections to local self-government bodies*. <https://ccu.gov.ua/storinka-knygy/73-vybory-do-organiv-miscevogo-samovryaduvannya>.
3. Holyk, Y. (2024). The content of the principle of accountability and responsibility of local self-government bodies: *Foreign experience*. *Scientific Bulletin of Dnipro State University of Internal Affairs*, 1, 41-47. <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2022-5-41-47>.
4. Dumin, R. (2024). Mechanism of forming the personnel potential of local self-government bodies: Essence and factors. *Agrarian Economics*, 17(2), 54-63. <https://doi.org/10.31734/agrarecon2024.02.054>.
5. Iliushyna, T. V. (2014, April 25-27). *Current problems in the field of personnel policy for local self-government bodies in Ukraine*. [Conference presentation abstract]. Transcarpathian Legal Readings, Uzhhorod National University, Ukraine. <https://surl.gd/zsxrob>.
6. Koviazin, A. V. (2020, May 21). *Personnel policy in public authorities and local self-government bodies*. [Conference presentation abstract]. In Public Administration and Administration: Current State, Problems and Prospects for Development, Odessa National Polytechnic University Odessa, Ukraine. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/15944/3/20200521_konf_P041-042.pdf.
7. Verkhovna Rada of Ukraine. (2020). *Constitution of Ukraine*. №254k/96-VR. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text>.
8. Nesterovych, V. (2018). Concept, types, and system of electoral bodies. *Public Law*, 3(31), 69-77. <https://www.publichnepravo.com.ua/files/31/8.pdf>.
9. Pankevych, I. M. (2015). The tradition of elective power in Ukraine: Categorical and conceptual framework of the study. *Bulletin of Lviv Polytechnic National University. Series: Legal Sciences*, 825, 262-268. <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/jun/4913/pankevych.pdf>.
10. Verkhovna Rada of Ukraine. (2025). *On Local Self-Government in Ukraine*. №280/97-VR. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
11. Verkhovna Rada of Ukraine. (2022). *On Local Elections*. №595-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-19#Text>.
12. Verkhovna Rada of Ukraine. (2021). *On Service in Local Self-Government Bodies*. №2493-III. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text>.

